

Overzicht Medium

(i.p.v. Pallas les 16)

Introductie

Het Griekse werkwoord kent een onderscheid tussen *actief*, *medium* en *passief*. Actief en passief kennen wij ook in het Nederlands als de 'bedrijvende vorm' (actief) en de 'lijdende vorm' (passief – met 'worden'). Het medium is typisch iets Grieks, wat we in het Nederlands niet hebben.

Let op: - er zijn werkwoorden met *uitsluitend* medium-uitgangen (*medium tantum*)
- er zijn werkwoorden met én actieve én medium-uitgangen

De medium-uitgangen

Zoals we voor de actieve werkwoorden het voorbeeldrijtje (paradigma) van λύω en ποιέω gebruiken, gebruiken we voor het medium de werkwoorden δύναμαι, βούλομαι en ἀφικνέομαι. Hieronder volgen de rijtjes (paradigma's van het *prs.* en van het *ipf.*).

Praesens (*prs.*):

	δύναμαι	βούλομαι	ἀφικνέομαι
<i>indicativus</i>			
1 ^e sg.	δύναμαι	βούλομαι	ἀφικνοῦμαι
2 ^e sg.	δύνασαι	βούλῃ	ἀφικνεῖ
3 ^e sg.	δύναται	βούλεται	ἀφικνεῖται
1 ^e pl.	δυναμέθα	βουλόμεθα	ἀφικνούμεθα
2 ^e pl.	δύνασθε	βούλεσθε	ἀφικνεῖσθε
3 ^e pl.	δύνανται	βούλονται	ἀφικνοῦνται
<i>imperativus</i>			
2 ^e sg.	δύνασο	βούλου	ἀφικνοῦ
2 ^e pl.	δύνασθε	βούλεσθε	ἀφικνεῖσθε
<i>infinitivus</i>	δύνασθαι	βούλεσθαι	ἀφικνεῖσθαι

Imperfectum (*ipf.*):

	δύναμαι	βούλομαι	ἀφικνέομαι
<i>indicativus</i>			
1 ^e sg.	ἐδύναμην	ἐβούλομην	ἐφικνοῦμην
2 ^e sg.	ἐδύνασο	ἐβούλου	ἐφικνοῦ
3 ^e sg.	ἐδύνατο	ἐβούλετο	ἐφικνεῖτο
1 ^e pl.	ἐδυναμέθα	ἐβουλόμεθα	ἐφικνούμεθα
2 ^e pl.	ἐδύνασθε	ἐβούλεσθε	ἐφικνεῖσθε
3 ^e pl.	ἐδύναντο	ἐβούλοντο	ἐφικνοῦντο

Let op: het *ipf.* heeft natuurlijk geen *imperativus* (*imp.*) en ook geen *infinitivus* (*inf.*).

Het gebruik van het medium

In Griekse teksten zullen we vaak een werkwoord met een medium-uitgang tegenkomen. De vraag is dan natuurlijk: hoe vertaal je zo'n medium? Er zijn verschillende mogelijkheden:

1. *medium tantum*:

- w.w. met *uitsluitend* medium-uitgangen
- w.w. met *actieve* betekenis
- voorbeelden:
 - δύναμαι: kunnen
 - βούλομαι: willen
 - ἀφικνέομαι: aankomen, arriveren
 - γίγνομαι: gebeuren, ontstaan

2. *reflexief (wederkerend) medium*

- w.w. met actieve én medium-uitgangen
- in het medium heeft het w.w. een reflexieve (wederkerende) betekenis (zich ...)
- voorbeelden:
 - λύω: (iets/iem.) losmaken λύομαι: *zich* losmaken
 - λούω: (iets/iem.) wassen λούομαι: *zich* wassen
 - φαίνω: (iets/iem.) tonen φαίνομαι: *zich* tonen, ofwel: verschijnen
 - παύω: iem. (laten) stoppen παύομαι: *jezelf* laten stoppen, ofwel: stoppen

3. *medium van het eigen belang*

(vgl. Pallas les 18C)

- w.w. met actieve én medium-uitgangen
- als het medium geen reflexieve betekenis heeft (zie 2), dan kun je het vertalen met 'ten behoeve van'
- voorbeelden:

	<i>Optie 1:</i>	<i>Optie 2:</i>
- λύω: (iets) losmaken	λύομαι: <i>zich</i> losmaken	λύομαι: (iets) losmaken tbv jezelf
- λούω: (iets/iem.) wassen	λούομαι: <i>zich</i> wassen	λούομαι: (iets) wassen tbv jezelf

4. passief gebruik van het medium

(vgl. Pallas les 24A)

- a. alléén bij het prs. en ipf.
- b. de handelende persoon wordt uitgedrukt door *ὑπό* + gen. ('door ...')
- c. de oorzaak wordt aangeduid met een dat. causae ('van oorzaak')
- d. voorbeelden:
 - τὰδε τὰ ἔπη ἐκηρύττετο - deze woorden werden verkondigd
 - τὰδε τὰ ἔπη ἐκηρύττετο ὑπο τοῦ ἀγγέλου - deze woorden werden verkondigd door de bode
 - τὰδε τὰ ἔπη ἐκηρύττετο φόβῳ - deze woorden werden gesproken uit angst

Als je in de tekst een medium tegenkomt, hoe weet je dan met welk soort medium je te maken hebt? Soms geeft de woordenlijst het antwoord, maar meestal geeft het zinsverband (context) het antwoord:

➤ *Woordenlijst*

De woordenlijst geeft vaak uitsluitel of je moet kiezen tussen *medium tantum* enerzijds of een van de andere drie anderzijds. Je hebt te maken met een *medium tantum*, als er van dat werkwoord géén actieve vorm in de woordenlijst staat (bijv. *δύναμαι* – *δυνάω* bestaat niet).

➤ *Context*

Soms zijn er meerdere mogelijkheden. Je moet dan op basis van de context kiezen voor welk soort medium je kiest. Als je bijv. *ὑπό* ziet staan, weet je dat je heel waarschijnlijk te maken hebt met een passief gebruik van het medium.